

ОТЕЦЬ ІГОР ЦАР

ПАЛОМНИК ХХ-го СТОЛІТТЯ

2000р.

“Кожний, хто задля імени мого покине дім, братів, сестер, батька, матір, жінку, дітей, поля, в сто раз більше одержить і життя вічне матиме в спадщину” (Мт.19:29).

Мої дорогенькі, кожна людина є створена по образу Божому для того, щоб своїм життям прославляти Творця вселенної. Бачимо, що навіть пташка, коли літає чи співає, – прославляє Бога, квітка своєю красою заставляє нас усміхатися і думати про Бога, струмок біжить і теж розповідає про Божі справи. Земля, небо, зірки, гори, ліси і ріки, – вся природа своїм буттям з любов'ю тихенько розповідає про велич Божу, про Царство Небесне і заохочує нас теж присвятити своє життя для слави Триєдиного Бога – Отця і Сина і Святого Духа.

Я мав щастя зустріти у своєму житті людину, яка дивним способом прославляє свого Творця і є сучасним апостолом. Це американець Джордж Волтер. Коли дивлюсь на нього, то мені здається, що переді мною святий апостол Павло. У своєму житті я ще не бачив такої людини, в якій б очі випромінювали стільки доброти і любові.

У мене є приятель-сусід Микола Кострицький, з яким ми разом служили при війську і з'їли не одну миску каші. Якось приходжу до нього, а він мені розповідає, що є такий чоловік, який вже 30 років ходить з хрестом пішки по світу і своїм життям прославляє Бога. Зараз він знаходиться на зимівлі у Норвегії в горах у монастирі трапистів і треба зробити йому виклик, щоб зміг відвідати нашу Україну. Я кажу Миколі, що багато людей ходять собі по світу і що тут дивного, але мій приятель був твердо переконаний, що це треба зробити для України і то буде велика подія. Я згодився допомогти чим зможу. Згодом я зрозумів, що Святий Дух мав свій план.

Швиденько проминули місяці посиленої праці і ось 2 жовтня 1998 р. телефонує Микола до мене і повідомляє, що Джордж є вже у Львові. Приходжу до Миколи додому і бачу перед собою кремезного чоловіка, десь 182 см зросту, в окулярах і світлі вогники Божої любові в його очах. Лисий і з довжелезною бородою, одягнутий в балахон, з ніг до голови зшитий з клаптиків джинсового матеріалу. На грудях висить дерев'яна ікона Матері Божої Неустанної Помочі. Підперезаний грубим шнуром, до якого з правої сторони прикріплена величезна дерев'яна вервиця з хрестом. У правій руці тримає двометровий бамбуковий посох, зроблений і подарований йому в Індії, з розп'яттям Ісуса Христа. Це розп'яття Джорджу подарував Святійший Отець Іван Павло II – Папа Римський (намісник Ісуса Христа на землі, Глава Вселенської Христової Церкви). У лівій руці Джордж тримає Святе Євангеліє. Взутий на босу ногу в сандалі, зроблені на Чукотці з протектора-гуми від машини, які мають спереду один ширший брезентовий пасок, а другий ззаду, що обхоплює ногу. Паски грубі, міцні і скріплені гвинтами. На спині висить палатка і наплечник у якому найнеобхідніші речі – книжки, зошит, конверти, ручка, ножиці, гребінь, викрутка, кліщі і трішки їжі.

Пан Джордж щиро усміхнувся до мене і по-українськи привітався зі мною: “Слава Ісусу Христу”. З нами був Сергій, небіж Миколи, який добре знає англійську мову. Дві

години нашої розмови пролетіли як одна мить. По закінченні Джордж запропонував спільно помолитися. І знову я почув з його уст українською мовою “Отче наш” і “Богородице Діво”. Я був дуже здивований, бо пройшло тільки декілька днів його перебування в Україні. Цим він показав, що прийшов на нашу українську землю з миром і любов’ю. Також Джордж молився своїми словами, а ми теж не відставали. Раптом, я відчув жар у всьому тілі і особливо в серці. Я здивовано глянув на Джорджа і зрозумів, що це тепло йде від нього. Такого в моєму житті ще не було!

Мій приятель Микола живе у трикімнатній квартирі зі старенькою мамою і запропонував Джорджу поселитися в нього, бо підходить рання зима. І тут Джордж показав, що він не від цього світу. Вибрав собі за житло будівельний вагончик на підвір’ї храму Всіх Святих Українського Народу по вул. Симона Петлюри. Настоятель храму о.Олег Сухінський, правдивий і щирий священник, створив всі умови для того, щоб Паломник почував себе як в рідній хаті. Народний майстер України Роман Петровський зробив для Джорджа великий патріарший хрест на стіну і гарну підставку для читання Євангелія. Тоді прийшла черга нашим щирим жінкам показати свою майстерність. Всі добре знають, що краще від української жінки ніхто в світі не зуміє зварити їсти. Борщ, вареники, голубці, печиво, яблука і т.п. – все поплило рікою до будівельного вагончика. І що ви думаєте? – В короткому часі я побачив, що Паломник добряче набрав ваги і в нього з’явився “трудоий мозоль”. Бачачи моє здивування, він сказав, що як тільки вирушить в дорогу, то за два тижні проблема зникне.

Джордж завжди прокидається зранку о 4-й годині і стає на молитву, переважно читає псалми і Біблію, молиться на вервичці. Одним з перших приходив на Службу Божу і цілу зиму стояв босими ногами на бетонній підлозі, щиро молився. Святе Причастя приймав стоячи і у всьому дотримувався науки святої Католицької Церкви та чинив послух Папі Римському. Майже щодня вирушав у різні куточки Львова на зустрічі з людьми, відвідував хворих, оглядав храми, музеї та архітектуру міста. Здивовані львів’яни, бачачи людину не від цього світу, широко відкривали роти, робили великі очі, підбігали цілувати хрест, чи в руку нашого святого, пхали йому в кишені гроші, яблука, печиво, цукерки та все, що мали. Інші ж – горді, багаті, фарисеї не могли пережити, як це так можна одягатися, молитися і жити, кинувши світ під ноги.

А простий народ горнувся біля Паломника, який приймав їх зранку до пізньої ночі, крім середи і п’ятниці. Люди йшли за порадою, розповідали йому свої турботи, приводили хворих і всі просили, щоб він за них молився. Одні за одними по черзі ставали на коліна, а Джордж клав свої руки на їхні голови і щиро молився. Бог вислуховував ці молитви і люди діставали поміч. Багато хто приходив не один раз і приводив з собою цілі гурми людей. Після молитви Паломник кожного обіймав своїми кремезними лапами і так щиро з любов’ю притискав, що кісточки хрустіли. Я питався його, чому в паломника, який тільки ходить, руки як в коваля? У відповідь Джордж тільки усміхався до мене. Пізніше я зрозумів, що нести на собі наплечник вагою 25-30 кг і долати щодня по 20-30 км – це не для сухоребриків. Пройшло трохи часу і я побачив, що паломників до Великого Паломника щораз побільше стає. Дуже часто Джордж був надто перевтомленим і треба було його хоч трішки кудись забирати від добрих людей.

З Божою поміччю нам вдалося відвідати ВК-48 у Львові. Спочатку в’язні не дуже виявляли бажання йти на зустріч, але все ж таки було десь біля 800 людей. За

перекладача ми взяли з собою 20 річного сліпого хлопця Тараса Дороцького, Члена Всеукраїнської Спілки Кобзарів, який нині викладає історію в школі сліпих і заодно навчається в аспірантурі. Я зробив вступ і коротко розповів про нашого Паломника, а далі Джордж сам почав говорити до в'язнів слово Боже. Його очі, мова, одяг та ще й сліпий молодий перекладач зворушили серця засуджених. Я побачив, як народ ожив. Посипалися запитання і всі з відкритими ротами слухали про те, що пережив і побачив у своєму житті Паломник. Зрозуміли, що перед ними рідкісна людина. Багато з ув'язнених прийшли до висновку, що краще сидіти в тюрмі під дахом над головою і мати постійно хоч який кусок хліба, аніж в холоді і голоді скитатися по світу так, як Джордж, і добровільно нести такий хрест, ризикуючи своїм життям. На закінчення Джордж запропонував спільно помолитися. В'язні почали підходити до нього цілувати хрест, в руку, помацати дивні сандалі і просили молитися за них. Наш Паломник був до сліз розчулений цією зустріччю. Через тиждень ми відвідали ВК-30.

Незабаром 16 грудня 1998 р. мені виповнилося 40 літ. Я не збирався робити ніякого торжества, але мене поставили перед фактом. Мої приятелі о. Роман Гаранджа і його дружина Ганна, які мають шестеро дітей, повідомили мене, що в них у хаті будуть справляти мій День народження. Крім того, домовились, що приїдуть мої дорогенькі і рідні з Кам'янця-Подільського, де я був п'ять років парохом. Отже, мені залишилось тільки прийти до них і сісти за стіл. Я сказав, що запрошу туди Джорджа, а тому число бажаючих різко збільшилось і прийшло біля 50 людей. Ми почали святкувати з молебня до Матері Божої. Колись у цій квартирі була підпільна Семінарія, де нас навчалось 20 хлопців. Я був щасливий, що на мій День народження 40 років пішки йшов з далекої Америки найбільший Паломник ХХ ст. – Джордж Волтер. Ми всі мало що їли і пили, а більше спілкувалися.

Приємно здивував всіх сліпий перекладач Тарас, який розповідав про своє лікування в Америці та поїздки до Німеччини і яка там природа. Всі слухали і питались самі себе, хто з нас сліпий, а хто зрячий. Кам'янчани гарно заспівали подільських пісень; вчителька української мови пані Надія Калавур читала напам'ять цілі поеми Тараса Шевченка, а надзвичайно обдарована художниця, пані Люба Бабенчук-Витвицька розповіла про себе і про життя свого земляка, видатного бандерівця – Зеновія Красівського. Кожний по черзі вставав і ділився своїми Богом даними талантами з присутніми. Це був рідкісний незабутній духовний вечір. А ось, що розповів нам про себе Джордж.

Народився він у 1941 р. в Америці і в 5 р. його віддали у початкову католицьку школу в м. Пітсбург, штат Пенсільванія, де він навчався 8 років. Після цього там же ж навчався у римо-католицькій Семінарії до 1966 р. Це був 12-й рік його семінарської освіти. Початок вивчення теології співпав з рішенням II Ватиканського Собору. З певними нововведеннями виникло багато нез'ясованих питань. Це були роки нової моралі, нової теології, нової соціальної свідомості і нової літургії. На основі цих змін майбутній кандидат на священство почав відчувати ніби він втрачає впевненість у покликанні, начебто його кинули у море, де немає нічого, щоб скерувало його в належному напрямку. Його мучили думки: “Якщо все міняється і я втратив почуття напрямку, як я можу бути пастирем і вести людей до Царства Небесного? Як мені йти далі?” Цей стан душі досягнув критичного рівня на Різдво 1966 року, коли кожний кандидат на священство повинен був викласти свою думку перед єпископом щодо висвячення. Поговоривши з Джорджем, єпископ погодився відкласти його свячення.

У той час Каліфорнія вважалась місцем, де можна було почати нове життя. З малою торбинкою Паломник поїхав до міста Лос-Анжелес, у якому не знав жодної душі. Після двотижневого пошуку роботи, він познайомився з хіппі, які тільки починали формуватися. Джордж вирішив приєднатися до них і протягом кількох місяців знайомився з молодими людьми, які шукали нового життя у дивний спосіб: життя у спільноті, вживання препаратів, які викликали галюцинації, східна медитація, секс без шлюбу, рок-музика, науково-фантастична література. Перебуваючи з хіппі, Джордж не знаходив відповіді на свої питання, а тому сам вирушив пішки до Сан-Дієго, бо відчував потребу усамітнитися, щоб віднайти зв'язок з Господом. Джордж припинив ходити до церкви і приймати причастя. В Сан-Дієго познайомився з багатьма людьми і працював на різних роботах. За цей час відросло волосся і борода. Вирішив повернутися у Пітсбург, щоб відвідати родину і друзів. Повернувшись додому, відчув себе гостем з іншої планети, бо ніхто не міг зрозуміти, що з ним трапилось.

Навесні 1968 року Джордж вирушив на захід з намірами зупинитися у горах штату Колорадо. Там він зустрів групу хіппі з 30-ти чоловік, які збиралися провести літо у горах, чекаючи кінця світу. Приєднався до них. Насолоджувався краєвидами і спілкувався з іншими людьми, які намагалися зрозуміти у чому суть життя. Червень підходив до кінця, але світ продовжував існувати. Хіппі залишили свій табір, а Джордж піднявся вище в гори. Перебуваючи місяць на самоті, він спрагло благав Господа відкрити йому правду. І ось, одного дня велика ласка увійшла в його серце і він вигукнув: “О, Боже, Ти справді є. Ти тут. Ти мій Отець. Я бачу це. Людина не могла створити цих гір, насадити дерев, простягнути небеса. Ти зробив все це і Ти створив мене. Від Тебе я вийшов. Я не є продуктом випадкового еволюційного відбору. Я завдячую моїм існуванням унікальній, люблячій, творчій дії, що є частиною Тебе, мого Небесного Отця!”

З того часу Джордж усвідомив, що він торкнувся самої глибини таємниці життя – існування Бога. Це стало першим досвідом, твердим переконанням, що віра жива і досить сильна, щоб підтримувати його у майбутньому. З тією правдою Паломник повернувся до людей без страху і бентежності, знаючи тепер, що він є сином Божим. Його мета тепер стала ясною: життя є простою мандрівкою назад до серця Отця, який створив його. Джордж зрозумів, що йому час повернутися до своєї рідні і друзів, а особливо поділитися своїм досвідом зі своїм духовним отцем, єпископом, але перед тим вирішив зупинитися у монастирі трапістів. Після повернення у Західну Пенсільванію Джордж почав шукати Божої волі щодо свого майбутнього. Згодом він був висвячений на диякона.

Отже, 4 жовтня 1968 р. на празник св.Франциска з Асичу “екс-хіппі” прибув у маленьке містечко на парохію. Перебуваючи там, диякон проводив більшість свого часу, ходячи з дому у дім і збираючи пожертву. Через 6 місяців постало питання про висвячення на священника. Однак, у Джорджа на той час не було твердого переконання щодо священства і тому він попросив диспензу від дияконства і залишив парохію.

Перед Джорджем постало питання пізнати Ісуса Христа, який прийшов у світ, щоб стати для людини дорогою до Отця (Ів. 14:6). Тому Джордж почав дуже серйозно вивчати Біблію і молитися про добрий провід. Саме у цей період часу в нього з'являється ідея паломництва до Єрусалиму. Він думав, що, можливо, йому краще вдасться зрозуміти Біблію, якщо сам побачить місця, описані у древній книзі. Але він також знав, що він не повинен йти легким шляхом – літаком чи кораблем до Святої

Землі. Отже, Джордж вирішив здійснити свою мандрівку пішки. Перша його паломницька подорож почалася 5 лютого 1970 р.

Подорож до Єрусалиму насправді виявилася нелегкою. На шляху траплялися різні пригоди і труднощі. Але Господь ніколи не залишав Паломника у біді і в дивний спосіб посилав йому їжу та пиття. Однак, найбільше Джордж хотів пізнати Христа. І Господь незабаром задовольнив його внутрішню спрагу в найнесподіваніший спосіб. Це трапилося на другий тиждень його мандрівки. Він читав Євангеліє від Луки. Після читання продовжив свою подорож і раптом йому відкрилося як ніколи раніше, що те, про що писав Лука є правда. Цей Ісус, про якого він говорить не є просто великою історичною особою, яка жила 2000 років тому в Палестині, проповідувала і робила добрі діла, була розп'ята, воскресла і вознеслася на небо. Ні, цей Ісус і зараз живий і Він є тут, разом з паломником – в його серці. Це було об'явленням. Ісус вознісся до свого Отця, але одночасно перебуває тут на землі у новий спосіб зі своїми учнями і послідовниками.

Він каже, що кожний по-різному прославляє свого Творця: один проповідує, інший працює, а Джордж тільки ходить по світу і є стопами Христа. Часто бували випадки, що люди зупиняли автомобіль, виходили, щоб подивитись на Паломника. Цього було досить, аби в них відкрились духовні очі. Відтоді ці люди зачинали жити згідно науки Св. Євангелія. Мандруючи по світу, Паломник завжди ночує тільки у своїй палатці десь край дороги і нероз'являючи йому доводиться пережити тяжку годину. Бандити, фанатики, психічно хворі, спека, холод, буря, насмішки гордих і зневага фарисеїв, – але Джордж знає свою справу і з любов'ю несе свій хрест, відмовляючи з кожним кроком: “Ісусе, я довіряю Тобі”. За ціле своє життя Джордж ні разу не лежав у лікарні і не приймав ніяких ліків, ніколи не хворів і завжди їсть все, що йому дають. Паломник стабільно йде 2 години, а 15 хв. відпочиває, бо інакше далеко не зайдеш. Країни, які мають підписану з Америкою угоду, спокійно пропускають Джорджа, а в інших мусить робити виклик. У паспорті Джордж носить з собою фотографію, де його благословляє Папа Римський Іван Павло II – це дуже допомагає на кордонах і в багатьох безвихідних ситуаціях.

Джордж Волтер подарував мені мапу 30-річних своїх подорожей.

1. 1970 р. – Барселона – Єрусалим – 7000 км.
2. 1980 р. – Пітсбург – Канада – 2000 км.
3. 1988 р. – Пітсбург – Мехіко – 4000 км.
4. 1989 р. – Мехіко – Каліфорнія – 4000 км.
5. 1992 р. – Каліфорнія – Аляска – 5000 км.
6. 1993 р. – Магадан – Іркутськ – 4500 км.
7. 1994 р. – Іркутськ – Алма-Ата – 3500 км.
8. 1995 р. – Алма-Ата – Китай – Пакистан – Індія – 6000 км.
9. 1996 р. – Рим – Варшава – 3000 км.
10. 1997 р. – Варшава – Осло – 3500 км.
11. 1998 р. – Осло – Львів – 3000 км.
12. 1999 р. – Львів – Єрусалим – 3500 км.
13. 2000 р. – Весь Ювілейний рік по Святій Землі – 1000 км.

Разом – 50 тисяч км!

По-різному сприймає світ нашого Паломника: солдат, рудокоп, лікар, професор богослов'я, скаут, священник, студент, зачинатель нової релігії, геолог, золотошукач, музикант, художник, дезертир. Для тих, кого обурює вигляд Джорджа, він є волоцюга;

для тих, хто дивиться і дивується – фанатик; для тих, хто розуміє зусилля і пожертву – святий. Навіть рідні 20 років не розуміли його, а пізніше змирились.

Деякі люди пропонували Джорджу осісти і одружитися. Але він усвідомлює, що не до цього його покликав Господь. “Справді, такі поради приводили до вагань, але коли починаєш іти у присутності Святого Духа, то Він оздоровлює і дає нову кріпость і силу”. Джорджу є близьким до серця св. Франциск з Асичу за його любов до вбогих і бажання нести Святе Письмо звичайним людям, а також св. Тереза з Лізіє, яка просто жила вірою день за днем без великих подвигів. Серед його улюблених духовних читань є “Філокалія”, написана духовними отцями Східної Церкви від IV до XV ст. і “Повернення Блудного сина” Генрі Ноуена. Під час зими Джордж дотримується строгого розпорядку молитви і розважання, поєднуючи їх з фізичними вправами. Щодня читає 5 розділів Нового Завіту і 2 – Старого. Кожних 3 години 7 разів на день, починаючи з 4-ї години, співає псалми. “Псалми є нашими словами до Бога. Вони показують нам правильний шлях до спілкування з Ним”. Найбільше йому подобається Євангеліє від Луки, тому що, читаючи його, кожний приходиться до Ісуса у свій спосіб.

Життя паломника не завжди є легким і вимагає зречення від основних комфортів в житті: родини, друзів і багатства. Паломник підтримує контакти з родиною через листи. Коли ще жила його мати, то він писав їй щотижня. Тепер листується з своїм братом і ще принаймі з 400 особами. Серед них є паломник 72-річний францисканець, який мандрує протягом 20-ти років. В Мексиці Джордж зустрів 53-річну жінку, яка теж вже 20 років ходить з хрестом по світу.

Під час своїх подорожей Паломник не раз наражався на небезпеки. У Китаї червона хунта заборонила йому проповідувати християнство. “Смішні, – каже, – але ж сам мій вигляд – це проповідь про Ісуса Христа. Дуже важко християнам в Пакистані, там вони живуть у гетто, відділені від мусульман, а щоб заробити на прожиток, змушені виконувати найбруднішу роботу. Найбідніше і просто жахливо живуть люди в Індії. По дорозі до Святої Землі мене ображали як дорослі, так і діти. Я спокійно приймаю всі терпіння і не змінюю свого шляху, незважаючи на перешкоди. Але я не спокушаю Господа. В Румунії цигани сприйняли мене за святого і почали цілувати мою вервичку і хрест, а потім хапати за бороду, намагаючись висмикнути з неї кілька волосин. Тому я вирішив одягнутися так, щоб не привертати до себе увагу. З іншого боку я зустрічав і добрих людей. Арабський хлопчина, проїжджаючи на велосипеді повз мене, подарував мені свій бейсбольний картуз, щоб я міг закрити голову від сонця.

У Палестині глузували з мене і намагалися вихопити хрест з моїх рук. В Туреччині я також перейшов через ворожість і фізичне насильство, але ніколи не боявся, бо у Біблії сказано: досконала любов змітає страх, а досконалою є лише Божа любов. Коли ми переконаємося в ній, ми не матимемо страху. Якщо Бог є нашим Небесним Отцем, – то нічого не станеться з нами без Його волі. Мене може збити автомобіль у будь-яку хвилину, а тому я сказав до Господа: Тобі віддаю своє життя; забери його, коли хочеш.

В одному сибірському селі тільки атеїст, що жив у маленькій хатині з жінкою і шістьма дітьми, запропонував мені гостинність. Іншого разу один чоловік впустив мене в свій дім, а сам пішов на роботу. В Галилеї старший єврей запросив мене до себе в гості, а його дружина приготувала їжу і випрала одіж. У кожній країні є добрі люди. Цей чоловік з Сибіру не розділив мою віру, він навіть не вірив у Бога, але мав добре серце. Був атеїстом, але зробив Божу справу. Господь бажає бачити у вас свого Сина. Байдуже, які добрі слова ви говорите, вони можуть бути пусті. Справа в тому, що у вашому серці”.

Переступаючи білорусько-український кордон і роблячи перший крок на нашу землю, Джордж відчув, що Україна є під особливим покровом Матері Божої. Паломник був просто вражений цим почуттям, хоч до того вже перейшов кордони 38 країн світу. На його думку, українці дуже релігійні. Вони цілували його хрест. Наші люди на кожному кроці спрагло просили у нього благословення. На Заході таке бувало дуже рідко. “Україна – це край Матері Божої. Я переконався в тому, наскільки сильна любов і відданість українців Богородиці. Часто варто було тільки сказати “Мати Божа”, як очі людей наповнялися ніжністю і сльозами. Ще з XI століття українці моляться до ікони, яку називають Покровою. У львівській церкві, де я провів чотири місяці, найбільшою іконою була Матір Божа Неустанної Помочі. Також знаю, що всесвітньо відомий образ Ченстоховської Матері Божої ще в XIV столітті був насильно забраний з м. Белза у Галичині.

Хотів би я поділитися враженнями від мого зимового побуту у Львові та в студитському монастирі у Колодіївці. Було це для мене зовсім новим, у порівнянні з тим, що пережив попередньої зими в Норвегії. У Скандинавії, на вершині гори, я мав тишу і самотність. А у Львові – правдиву “келію в центрі ринку”. Щоденно до мене приходили люди. Кожний з них приносив з собою якийсь невеличкий дарунок, хоча б кілька яблук чи банку домашнього варення. Такого не було в жодній країні, де дотепер довелося побувати! Скоро усього цього назбиралося стільки, що я до монастиря передав 12 великих коробок різноманітних харчів. Здебільшого приходили до мене католики, але були й православні. Відвідували і ті, які стояли на добрій дорозі, і ті, що тільки-но вийшли з в’язниці. Усі вони були дітьми, які потребують Бога.

Чудові два місяці я провів у студитському монастирі неподалік Тернополя. Гостинність та енергія монахів були творчі. Про щоденні п’ять годин спільної молитви з прекрасним східним співом я міг би хіба мріяти. Великдень в Україні – це щось незабутнє!

У деякі дні так багато людей мене зупиняли, що встигав хіба накладати їм руку на голову і просити Бога, аби вислухав їхні молитви. Зазвичай я не приймаю грошових пожертв, не робив винятку і для українців. Та в Галичині постійно знаходив у кишенях купюри й монети. Щойно в Україні я зрозумів, чому Ісус не заходив у міста, а затримувався у пустельних місцевостях”.

Великий Паломник сказав, що Україна – це утроба Землі і хоч утроба не все має добрий зовнішній вигляд, постійні терпіння – зате вона є найважливішою частиною тіла. Також порівнював Україну і Захід з яблуками. У нас вони не дуже гарні, деколи хробачливі – зате всередині дуже смачні. На Заході вони вилискують, гарні, привабливі, зате всередині без смаку. Я часто розповідав Джорджу, що люблю свою розп’яту Україну і найбільше моє щастя, за яке дякую Богові – це те, що я народився українцем. І хоч гірка доля мого народу, проте ми щасливі, бо з нами Бог, а страждаємо за свою доброту і щирість, за те, що маємо казкову землю. І ось, одного разу підходжу до вагончика, Джордж відчиняє двері, вогники в очах, руки розпростерті до обіймів і по-українськи кричить до мене: отець – Бандера!!! Я був шокований і в одну мить опинився на сьомому небі.

Паломник розповідав, що найтепліше його приймали в Сибіру та в Україні. В Сибіру відстані між населеними пунктами дуже далекі і коли переїжджала якась машина, то водій обов’язково зупинявся і давав їсти. А коли Джордж сказав, що йому запам’яталося смачне сало в Сибіру, то ми почали сміятися, бо тільки щирі українці

здатні на таке. Прийшлося згадати трошки історії і як українці опинилися в далекому Сибіру.

Два рази ми були з Джорджем у моїх добрих друзів, важкохворих Ірини і Тараса. Тарас Грицак після армії зламав хребет і вже 20 років лежить тільки на животі. Ірина, 37 років паралізована від народження, але надзвичайно доступно і успішно викладає англійську мову. Вони випадково по телефону познайомились, повінчались і вже багато років допомагають один одному мужньо нести свій хрест. Ці люди практикуючі християни і настільки сильні духом та вірою в Бога, що людині з руками і ногами стає біля них встидно за свою безпорадність і нарікання на життя. Великий Паломник був надзвичайно задоволений і щасливий від зустрічі з такими прекрасними і мужніми людьми. Досі постійно з ними переписується. Ось, що Джордж пише у своїх листах:

Милість і мир воскреслого Господа Ісуса нехай буде з Вами. Сьогодні проминає мій останній день на Україні; завтра вранці перейду в Румунію. Це були найбільш незвичайні дні з того часу, як я залишив Львів. Дві найбільші перешкоди трапились – це холодна погода і люди, що просили благословення. Так що відстаю від розкладу на два дні. Погода стала холодною після кількох днів, як я пішов: дощ, сніг і сильний вітер. Одну ніч я спав у закинутому домі, щоб сховатися від вітру. Дорогою минав Івано-Франківськ та Коломию. Це навдивовижу релігійний регіон. Вражало, що люди, які зустрічалися в дорозі, знали, хто я такий. Багато зупиняли мене, аби за них помолвився. В одному із сіл всі його мешканці вишикувалися вздовж дороги і, коли я проходив повз них, клякали та просили над ними помолитися. Село розтяглося попри шлях менш як на кілометр, та я ішов ним п'ять годин... В інших місцях авто за авто зупинялися, щоб я їх благословив. Багато людей сунули гроші в мій мішок. Я нарахував 600 гривень і віддав їх до церкви. Дуже добре мене приймали в Івано-Франківську (о.Микола Сімкайло в Катедрі), в Коломиї (о.Руслан Ваврик і моя знайома Тетяна), також у Чернівцях. Звичайно, люди завжди запрошували мене до своїх домівок поїсти і відпочити.

Чернівці, 28 квітня 1999 р. Паломник Джордж.

Шалом! Вітання з Святої Землі, освяченої кров'ю Спасителя. Так, Господь приніс мене сюди безпечно 15 серпня, на свято Богородиці. Після двомісячного ходження по Туреччині я був вимушений летіти до Стамбулу, а пізніше до Атен, щоб дістатися на човні до Хайфи. Я не зміг добратися до Кіпру, як планував. Після двотижневого переходу через Галилею і однотижневого через Самарію, я прибув до воріт Єрусалиму 9 вересня і пішов до церкви Гробу Господнього. Там я помістив всі імена, які дали мені в Україні і прочитав їх вголос біля вівтаря. Єрусалим виявився досить неприязним місцем для цієї подорожі. Я був атакований з усіх сторін: мусульманські діти кидали каміння і гнилі фрукти, мусульмани-чоловіки зневажали мене, поліцейські перевіряли мої сумки, християни-фундаменталісти осуджували за мою одіж, ікону, хрест, а всі туристи хотіли зі мною сфотографуватися. Ніхто мене не прийняв, тому після трьох днів я залишив Єрусалим і пішов до Вифлеєму, де мене краще зустріли. Помістив всі ваші імена на місці, де Ісус народився. Звідти я пішов назад до Ісфії біля Хайфи на півночі. Тут мені запропонували місце для моєї зимової пустині в національному парку гори Кармель. Тільки річ в тому, що маю допомогти збудувати будиночок. Ділянка недавно очистилася і я сплю на ній в моїй палатці. Виглядає, що тут буде моя резиденція в Ювілейному Році. Звідси я подорожуватиму: найперша

подорож на 10 днів з групою з Назарету до Вифлеєму на відкриття Ювілейного Року 28 листопада.

Ісфія, Ізраїль, 25 вересня 1999 р. Паломник Джордж.

Я дуже добре пам'ятаю моє останнє Різдво у Львові. А цього року я був у Вифлеємі. Вісім днів я подорожував туди з Назарету. Я тільки-що подивився вгору і побачив через вікно чудову веселку, що розтягнулася від гори до гори. А під нею місцевість Хайфи, Акри, Лівії і Назарету, що видніються вдалині. Що за чудова картина? Господь благословляє своїх людей!

Я думаю, що народження Ісуса Христа краще святкується в серцях, домах і парафіях тих, хто має глибоку віру, аніж на дійсному місці народження Ісуса, де це все є ритуалом і вживається у більшості для політичних і економічних цілей. Здається, там більше поліції, репортерів, телекамер і продавців, ніж віруючих паломників у той день. Дякую Богові, що Господь є доступним всюди, де відкриті серця. Будьте впевнені у моїй безперестанній молитві за всіх братів і сестер. На Великодний піст надіюсь піти до гори Синай і назад.

Гора Кармель, Ізраїль, 4 січня 2000 р. Паломник Джордж.

Сьогодні згадую, як після Великодня 1999 р., в четвер 15 квітня, у храмі Всіх Святих Українського Народу була відправлена Служба Божа за здоров'я і щасливу подорож Джорджа Волтера. Народу було повно і через ціле місто всі йшли з Паломником до чудотворної могили Ісповідника УГКЦ Владики Миколая Чарнецького. Там відправили панахиду, помолилися і, нас 12 чоловік, проводжали Джорджа до кільцевої дороги за Винниками. Нарешті прийшов час прощатися. Востаннє дружньо обійнялися, я поблагословив Джорджа і він вийшов на трасу. Розміреним швидким ходом проти руху, як куля, пішов не оглядаючись по боковій дорозі. Ми ще довго стояли мовчки, вдивляючись у Джорджа, аж поки в далині за скрутом зникла його постать. В душі щось обірвалося, сльози стали в очах. Невже більше не зустрінемося у цьому житті, неville більше не побачимо тих добрих вогників любові в очах Великого Паломника ХХ століття Джорджа Волтера? Може, як Бог помилує, то зустрінемося в небі, а поки що знову життя-борба.